

Średniowiecze
Polskie

Czyli lata

Co to jest średniowiecze?

Średniowiecze to okres w historii Europy trwający od V do XV wieku n.e., który rozpoczął się wraz z upadkiem cesarstwa zachodniorzymskiego (476 r.n.e.) i trwał do epoki renesansu i wielkich odkryć geograficznych. W Polsce średniowiecze trwało od X do XV wieku. Rozpoczęło się wraz z przyjęciem chrztu przez Mieszka I, czyli w 966 roku.

Uniwersalizm średniowiecza

Kultura, nauka, sztuka, a także filozofia w Średniowieczu były takie same w całej Europie. Wpływała na to jednolitość językowa (łacina), a także religijna (chrześcijaństwo). Łacina pozostała przez długi okres jedynym językiem, w którym tworzone dzieła literackie czy naukowe. Języki narodowe jako narzędzie tworzenia pojawiły się dopiero w schyłkowym średniowieczu. By uczestniczyć w średniowiecznym życiu kulturalnym i naukowym, należało łacinę znać. Z początku uważano, iż języki narodowe nie są na tyle doskonałe i precyzyjne, by oddać wszystkie emocje i stany i by służyć do naukowych dysput.

Architektura średniowiecza

W średniowieczu rozwinęły się dwa style architektury- romański i gotycki.

styl romański- X- XIII w

Główne cechy to:

- 1) Masywne ale bardzo niskie budowle, często dość długie,
- 2) Małe okna bez szyb (czasem używano innego materiału, choćby pęcherzy zwierząt),
- 3) Ciosany kamień był budulcem,

Tym stylem budowano głównie:

- Budynki mieszkalne,
- Ratusze,
- Kościoły (które stanowiły zdecydowaną większość budowli stylu romańskiego),

Styl gotycki- XIII-XVI w

Główne cechy to:

- 1) Strzeliste, wysokie budowle,
- 2) Wielkie okna oraz szyby z pięknymi witrażami,
- 3) Czerwona cegła była używana jako budulec (mogła być też innego koloru np. białego),

Tym stylem budowano głównie:

- Zamki,
- Kościoły,
- Ratusze.

Zabytki architektury romańskiej w Polsce

Najsłynniejszymi zabytkami sztuki romańskiej w Polsce są:

- krypta św. Leonarda (pozostałość drugiej katedry wawelskiej);
- katedra w Płocku;
- kolegiata w Kruszwicy;
- kolegiata w Opatowie;
- kościół Św. Trójcy w Strzelnie (unikatowe kolumny o rzeźbionych i malowanych trzonach);
- kościół św. Andrzeja w Krakowie;
- opactwo i kościół klasztorny w Czerwińsku;
- kościół klasztorny Benedyktynów w Tyńcu;
- kolegiata w Tumie pod Łęczycą (fragmentarycznie zachowane freski);
- rotunda św. Feliksa i Adaukta (Marii Panny) na Wawelu;
- kościół i klasztor cysterski w Jędrzejowie;
- płyta posadzkowa odkryta w katedrze wiślickiej;
- Drzwi gnieźnieńskie.

Zabytki gotyckiej sztuki sakralnej w Polsce i w Europie

Najsłynniejsze zabytki gotyckiej sztuki sakralnej w Polsce to:

- katedra św. Wojciecha w Gnieźnie;
- kościół halowy NPM w Toruniu;
- kościół NMP w Gdańsku;
- katedra św. Jana w Warszawie.

Najsłynniejsze zabytki gotyckiej sztuki sakralnej w Europie to:

- katedra Notre - Dame w Paryżu;
- katedra w Chartres;
- katedra w Kolonii;
- katedra w Mediolanie;
- opactwo w Westminster;
- katedra w Canterbury.

teocentryzm

Teocentryzm jest terminem określającym sposób ujmowania świata, w którym centralne miejsce jest przypisane Bogu, posiada On najwyższą władzę i wartość, jest ośrodkiem wszystkich działań. Pogląd ten był szczególnie znany w średniowieczu. Religią dominującą w Europie było chrześcijaństwo, a głównym językiem była łacina

Wzorce osobowe w literaturze

Głównym zadaniem średniowiecznej literatury było upowszechnianie ideałów osobowych, wzorców postaw i zachowań ludzkich godnych naśladowania. Upowszechniano trzy podstawowe wzorce osobowe: świętego, władcy i rycerza.

rycerz

- ☐ bogobojny
- ☐ odważny
- ☐ zawsze dotrzymywał słowa
- ☐ patriota
- ☐ poświęcenie dla obrony wiary
- ☐ wzorzec dydaktyczny
- ☐ zyskiwał władzę, stawał się godnym szacunku
- ☐ propagował postawę wygodną kościołowi

władca

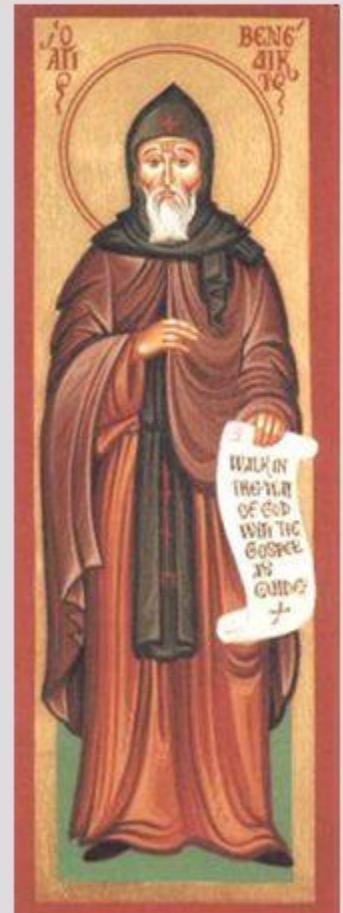
- ☐ troszczy się o kraj i o poddanych
- ☐ dobry rycerz
- ☐ dobry chrześcijanin (miłosierny)
- ☐ sprawiedliwy i wyrozumiały
- ☐ bronił granic
- ☐ szybkość podejmowania trudnych decyzji
- ☐ dobro ogółu przedkłada nad dobro własne

asceta

- ☐ żyje w ubóstwie
- ☐ przyjmuje pogardę i cierpienie z pokorą
- ☐ ucieka od sławy, rozgłosu
- ☐ modli się do Boga
- ☐ umartwia swoją duszę i ciało
- ☐ anonimowość
- ☐ pokora

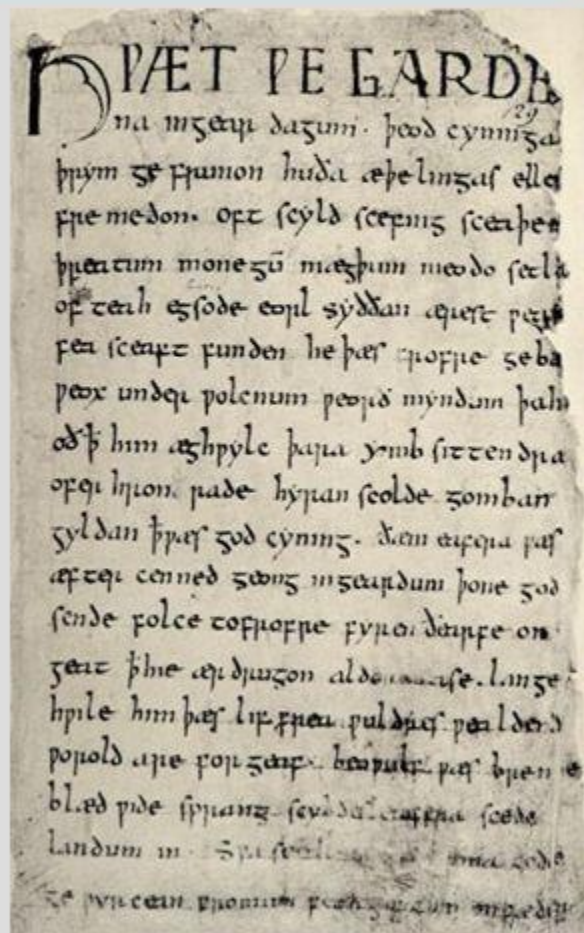
Fascynacja śmiercią w literaturze i sztuce średniowiecza

Śmierć od zawsze towarzyszyła człowiekowi i nie mniej go fascynowała. w średniowieczu była bardzo rozpowszechniona. Towarzyszyła człowiekowi na każdym kroku. Wykorzystywali ten Fakt ówcześni kaznodzieje, uświadamiając ludzi, że śmierć czeka każdego i nikogo nie pomija. W literaturze i sztuce średniowiecza był to częsty motyw.

Najważniejsze dzieła literackie

- ❑ **Pieśń o Rolandzie** - Autor jest nieznany, jedyną wzmianką o nim jest adnotacja na końcu rękopisu wspominająca osobę o imieniu Turolde.
- ❑ **Pieśń o Libelungach** - Autor nieznany prawdopodobnie pochodzący z okolic Pasawy.
- ❑ **Opowieści Okrągłego Stołu** - Autor nieznany.
- ❑ **Dzieje Tristana i Izoldy** - na podstawie ustnej legendy odtworzył je Józef Bédier.
- ❑ **Bogurodzica** - autor nieznany

Najważniejsze wydarzenia historyczne epoki:

EUROPA

- 476 - upadek Cesarstwa Zachodniorzymskiego
- 800 - Karol Wielki cesarzem Francji
- 962 - Otto I cesarzem rzymskim narodu niemieckiego
- 988 - chrystianizacja Rusi
- 1054 - schizma Kościoła rzymskiego i greckiego
- 1096 - I wyprawa krzyżowa (krucjata) i zdobycie Jerozolimy
- 1138 - II i III wyprawa krzyżowa; potęga papiestwa
- 1215 - Wielka Karta Wolności w Anglii
- 1240 - najazd Tatarów na Ruś
- 1309 - początek niewoli awiniońskiej papieża
- 1337 - początek wojny stuletniej
- 1347 - epidemia „czarnej śmierci” (dżumy)
- 1453 - zdobycie Konstantynopola przez Turków
- 1492 - odkrycie przez Kolumba Ameryki

Notka od autora

Azaliż wy którzy to oglądacie, pomnijcie te czasy
średniowieczne w których przypadło mi żyć.

Niech Bóg będzie z wami. ;)

Rycerz Nieznany

Dziękuję za obejrzenie mojej prezentacji.

Bibliografia

- - bryk.pl
- - dtii.ostatnidzwonek.pl
- - wikipedia.pl
- - sciaga.pl
- Prace znalezione w Internecie